

De methode

1.

Ze beginnen vroeg in de ochtend te rijden. Buiten is het nog donker. De vrachtwagens schieten met felle koplampen over de snelweg en de chauffeurs hebben hun roodomrande ogen op de horizon gericht. Halverwege maken ze een pitstop bij een pompstation. Ze stappen uit en beginnen te kletsen bij de houten picknicktafels. Broodtrommels komen tevoorschijn. Er vallen een paar harde grappen. Dan kloppen ze hun broek af en klimmen ze weer in hun bestuurderscabines. Ze rijden kilometers lang over het oneindige grijs van de snelweg. Sommigen luisteren naar de radio. Een enkeling begint te fluiten.

Ze komen aan bij een weiland. Onder begeleiding van luid gepiep gaan de achterkleppen open en verschillende kratten worden voorzichtig uit de vrachtwagens getild. Iedereen heeft zijn taak. Mensen in zwarte kleding stallen kraampjes uit met kleffe broodjes kaas en jus, er worden lampen op hoge stellages geplaatst en er rijden karren rond met opnameapparatuur van tienduizenden euro's. Producenten lopen haastig rond en roepen aanwijzingen via hun headsets. Het duurt een halve dag. Er is geen pauze. De crew bouwt een kleine nederzetting op een stuk land wat de rest van het jaar kaal en leeg is. Er is een strak tijdschema. Toch blijken er altijd onvoorziene problemen te zijn.

De regisseur is te laat en heeft nauwelijks geslapen. De scenarioschrijvers stonden 's nachts voor zijn deur zodat hij het script met een rood potlood nog een keer kon doornemen. Er is op het laatste moment veel omgegooid. Voordat hij de set betreedt blijft de regisseur nog even in zijn auto zitten. In deze fase van de productie heeft hij gemiddeld vier paniekaanvallen per week. Hij knijpt in zijn neusbrug en haalt een paar keer diep adem. Dan doet hij zijn gordel af en stapt uit.

Ondertussen heeft niemand de acteur nog gezien. De crew wordt onrustig. Hun ogen glijden af naar zijn trailer, dat eenzame huisje waar ze niet mogen komen zonder expliciete toestemming van de regisseur. Hij mocht uitslapen en kwam aan in een taxi, betaald door de productiemaatschappij. Hij is de reden dat ze deze stad hebben gebouwd. Een stad ter ere van een menselijk moment. Eén menselijk moment dat de acteur moet gaan opvoeren en iedereen kan pas naar huis wanneer het hem is gelukt.

Ze kloppen op zijn deur. Ze zeggen dat het tijd is.

Gelukkig heeft hij een methode.

Licht. Camera. Geluid.

2.

'Actie!'

Sara Verbeek schuifelt achter me. Ik hoor hoe ze het gras vertrapt met haar voeten. Dan schraapt ze haar keel, een raspende aankondiging voor de eerste zin van ons dialoog.

'Wie had je aan de telefoon?' vraagt Sara.

'Siep,' zeg ik.

'Wat wilde hij?'

De dramaserie gaat over twee boerenfamilies. Het wordt al twee seizoenen uitgezonden door een grote omroep en is een grote hit bij de doelgroep. Mijn contract is net verlengd. Deze scene is de emotionele climax van aflevering drie. Mijn personage krijgt te horen dat er een besmettelijke ziekte is geconstateerd in de veestapel, waardoor al zijn koeien geruimd moeten worden. Zijn hele levensonderhoud. De gewenste emoties: paniek en verdriet. Dit wordt zijn ondergang.

We zitten op take twintig. Ik speel slecht en de regisseur is helaas niet iemand die mij beter kan laten spelen. Hij staat achter de cameraman, drinkt zijn vijfde kop koffie en zegt dat het allemaal geweldig gaat. Zijn been gaat onophoudelijk op en neer. Er zit genoeg cafeïne in zijn systeem om door de mand te vallen bij een dopingcontrole. De geur van stront waait me tegemoet, ik heb een overall aan die verschrikkelijk jeukt. Alles is oncomfortabel.

Het helpt ook niet dat ik een hekel heb aan mijn tegenspeelster. Sara Verbeek. Ze rolde met haar ogen toen ik haar over mijn methode vertelde. Als ik ergens niet tegen kan is dat het wel.

‘Het is een techniek,’ zei ik terwijl we in de grime zaten. ‘Ik gebruik mijn eigen herinneringen om een karakter zo goed mogelijk neer te zetten. Ik zoek tijdens het spelen naar een ervaring die past bij de gewenste emotie. Als het me lukt kan het tot prachtige resultaten leiden.’

Ze draaide zich om naar de visagisten.

‘Wat interessant...’

En toen rolde ze dus met haar ogen. Dat weet ik vrijwel zeker. Haar handlangers gingen giechelend verder met hun werk, het dichtplamuren van haar poriën. Op dat moment haatte ik haar.

Nu speelt ze mijn levenspartner.

‘Lieverd,’ zeg ik. ‘De testuitslag is binnen.’

Ik kijk weg naar de sloot, alsof het me allemaal teveel wordt. Naar het bruine water en de kikkervisjes die friemelend bij de oever zwemmen. De paardenbloemen in de berm. De dartelende witte vlinders. Het heeft iets heel bekends.

De sloot doet me denken aan de achtertuin van mijn oma. Een vrouw uit Friesland die erg eenzaam was, maar dat op geen enkele manier liet blijken. Ik merkte het alleen als ze me knuffelde. Dan perste ze mijn hoofd tussen haar borsten en kon ik nauwelijks ademen. Ik rook de muffe geur van haar kleren. Komijnzaad en oude kranten. De omhelzing zag er ook nogal potsierlijk uit, denk ik, want iedereen moest er altijd erg hard om lachen. Zij ook. Zij lachte misschien wel het hardst van iedereen. Maar aan de kracht waarmee ze mijn lichaam tegen die van haar drukte voelde ik dat het menens was. Alsof ze zich permanent in mijn geheugen wilde persen.

Nee.

Dit is hem niet. Misschien niet verdrietig genoeg? Ik haal diep adem en probeer het nog een keer.

‘Ze weten het zeker,’ zeg ik. ‘Ze hebben alles nagelopen.’

Ik herinner me een jongen, een stagiair, die met trillende handen zijn vragen voorlas van een A4'tje. Nieuwe interviewers worden bij mij in het diepe gegooid. Ik ben het zwembad. Ik geef ontwijkende antwoorden. Ik begin over hele andere onderwerpen. Ook deze keer was ik onuitstaanbaar. Maar toen stelde de stagiair ineens de vraag die niemand anders mij durft te stellen. De vraag die al jaren door mijn eigen hoofd spookt.

‘Ben je eigenlijk niet gewoon een ongelofelijke eikel?’

Ik wist niet wat ik moest zeggen. Het ligt ingewikkeld. Veel ingewikkelder dan een simpele 'ja' of 'nee'. Mijn arrogantie is een harnas. Ik gebruik lange stroken zelfvertrouwen voor de verpakking van een vrij teleurstellend cadeau. Maar dit hoeft niemand te weten. Al helemaal niet de lezers van een kwaliteitskrant. Daarom keek ik de stagiair slechts zwijgend aan.

Geen verdere vragen.

'De koeien,' stamel ik. 'Ze...'

Ik ben iets op het spoor. De ondergaande zon reflecteert in het water van de sloot. Het is december. Mijn vingers zijn versteend en als ik uitblaas maak ik wolkjes in de kille buitenlucht.

Op mijn zestiende ging ik naar een Nieuwjaarsfeest. Ik kwam aan bij het versierde huis, maar ging niet naar binnen. Ik verstopte me achter de eikenboom in de tuin. Rond oud en nieuw ben ik continu in paniek. Dan zit er iets kleins en donkers in mij wat ik maar moeilijk kan beschrijven. Ik weet alleen dat het in de vorm van een vierkant is. Vanachter de boom keek ik toe hoe al mijn vrienden aankwamen en naar binnen gingen. Ik vond het prettig om hun glimmende gezichten te zien, maar bleef op mijn plek. In de verte werd er al vuurwerk afgestoken. Harde knallen. Ik kon kruitdampen ruiken.

Sara Verbeek heeft ondertussen mijn arm vastgepakt. Ze knijpt er twee keer in om mij gerust te stellen, om te laten weten dat ze er voor me is. Ongeacht de testuitslag.

Ik ben er bijna.

'De koeien...,' stamel ik.

Vannacht had ik een droom.

Ik vind een siliconen paardenmasker op straat. Ik zet hem op mijn hoofd en loop verder naar mijn bestemming. Een ruimte vol mensen. Ik maak allemaal vrienden. Iedereen wil met me praten, iedereen wil me leren kennen. Maar dan, als ik even op het balkon sta, glijdt hij per ongeluk van mijn hoofd. Het paardenmasker dwarrelt als een blaadje naar beneden en komt met een zachte plof neer op de grond. Ik haal mijn schouders op en ga weer naar binnen. Ik tik een meisje op haar schouder, maar ze draait zich niet om. Ik complimenteer een jongen met zijn shirt. Hij reageert er nauwelijks op. Niemand wil iets met mij te maken hebben. Ik probeer ze uit te leggen dat ik voor ze sta, dat ik mijn masker niet op heb, maar ze herkennen me niet.

'Waar ben je!?' schreeuwen ze ineens. Ze schudden me door elkaar.

'Waar ben je!?'

Eindelijk. Dat was hem. Jezus, eindelijk. Dat duurde veel te lang. Ik begeleid de stroom naar boven, door mijn ruggengraat, langs mijn spieren, naar het controlepaneel van mijn gezicht.

Ik ben de boer, mijn koeien worden geruimd.

Er rolt een traan over mijn wang. Hij laat een glimmend spoor achter op mijn huid. Ik heb iedereen mee. Sara Verbeek kijkt me met een open mond aan. Nu moet ik doorpakken. Nu moet ik doorgaan. Ik pers de laatste zin eruit.

'Dit wordt mijn ondergang.'

'Cut!'

Alle spanning valt weg. Ik kijk naar de regisseur en zijn benen gaan niet langer krampachtig op en neer. De diepe rimpels in zijn voorhoofd zijn gladgestreken. Hij lacht alsof hij net jaren op een rots heeft gemediteerd en ik weet dat het goed zit.

Wat ben ik toch briljant eigenlijk.

3.

De karren met opnameapparatuur rijden terug naar de vrachtwagens, de stellages worden afgetuigd, de kraampjes uit elkaar gehaald. De opnames zijn al via de satelliet van de trailer naar de montage verzonden. Tijdens deze drukte staat de acteur vertwijfeld aan de kant. Alles wat ze van hem nodig hebben staat al op video. Deze onzekerheid duurt maar even. Al snel zet hij een zonnebril op en stapt weer in zijn taxi. Vanavond is er een feestje in Amsterdam. Iedereen die er toe doet is aanwezig. Op de achterbank luistert hij op zijn telefoon naar een meditatieoefening.

De laatste vrachtwagens vertrekken als de eerste druppels beginnen te vallen. Het weiland blijft over. Roerloos en kil. Vanaf nu zullen de dagen hier weer onmerkbaar in elkaar overvloeien. De koeien komen pas in de lente weer terug. Tot dat moment is hier niets. Gebeurt hier niets. De regen komt neer op de vlakte en buigt de grassprietten omver.